Bilənlər bilir, bilməyənlər bilsinlər...

Azərbaycanda ilk dəfə

Qədim tarixə və zəngin keçmişə malik odlar yurdu Azərbaycanın sayılıb-seçilən bölgələrindən biri olan Qazax torpağı elm, maarif, mədəniyyət, ədəbiyyat, incəsənət və hərb sahəsində adlı-sanlı, şanlı-şöhrətli korifeylər-şairlər, yazıçılar, alimlər, akademiklər, pedaqoqlar, sərkərdələr, generallar, qəhrəmanlar, pəhləvanlar yetişdirmişdir.

Şairlər vətəni Qazax torpağı elə görkəmli şəxsiyyətlər yetişdirmişdir ki, onlar öz qabiliyyətləri, istedadları ilə Azərbaycanda birincilər cərgəsində olmuşlar. Kimdir onlar? Buyurun, siz də tanış olun.

1. İlk pianoçu qadın, Şərqdə ilk konservatoriyanın yaradıcısı – Xədicə Qayıbova.
2. İlk hərbi tibb bacısı, ilk azərbaycanlı ali təhsilli qadın – Nigar xanım Şıxlinski.
3. İlk hərbi təyyarəçi – Fərrux ağa Qayıbov.
4. Qori Müəllimlər Seminariyasının ilk məzunu, Zaqafqaziyada ilk pedaqoji elmlər doktoru, əməkdar elm xadimi, professor – Əhməd Seyidov.
5. Zaqafqaziyanın ilk müftisi – Mirzə Hüseyn Əfəndi Qayıbov.
6. Azərbaycanda ilk poliklinikanın yaradıcısı – Məmmədrza Vəkilov.
7. İlk hərbi həkim – İbrahim Rəhimov.
8. İlk topoqraf general – İbrahim ağa Vəkilov.
9. İlk «Qarabağnamə» əsərinin müəllifi – Mirzə Bəy.
10. Azərbaycan Milli Teatrının yaradıcılarından biri, 1873-cü ildə Hacı Qara rolunun ilk ifaçısı – Əsgər ağa Gorani (Adıgözəlov).
11. İlk spiker, Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin ilk sədri, Azərbaycanın ilk Konstitusiyasını imzalayan – Muxtar Hacıyev.
12. İlk avtomotoloq qadın, professor – Sona Vəlixanlı.
13. İlk azərbaycanlı rəssam qadın – Qeysər Kaşıyeva. (Şirin bəy Kəsəmənlinin həyat yoldaşı).
14. Qadınlar arasında ilk xalq şairəsi – Mirvarid Dilbazi.
15. Azərbaycanın ilk xalq şairi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ilk akademiki, Azərbaycan şairləri arasında ilk dəfə Dövlət mükafatı ödülünü alan – Səməd Vurğun.
16. İlk xalq yazıçısı – Mehdi Hüseyn.
17. İlk heykəltəraş qadınlardan biri – Elmira Hüseynova.
18. İlk balerina, SSRİ xalq artisti – Leyla Vəkilova.
19. İlk rəqqasələrdən biri, xalq artisti – Əminə Dilbazi.
20. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının ilk sədri, yazıçı-publisist – Seyfulla Şamilov.
21. Müqəddəs Georgi ordeninin dörd dərəcəsi ilə təltif olunmuş 3 azərbaycanlıdan biri – Sayad Zeynalov.

Görürsünüzmü, doğrudan da Qazax torpağı görkəmli şəxsiyyətlər yetirib. Şair Barat Vüsal demişkən:

Bu torpağın mayasında nə varsa,
Bilirsənmi nə insanlar yetirir!?
Elə-belə adamları yetirməz
Ya dahilər, ya azmanlar yetirir!

Kazım ABDULLAOĞLU